

סווג תיק:

מסמך: 843589

חוזם: 12,35322

מ-: המשרד, תא: 261293, זח: 1300, דח: ר, סג: שמ:

843589

יוצא **

**

**

**

שמור/רגיל

אל: כל הנציגויות

מאת: יועץ שה'ח לענינים בינדתיים

הנדון: ישראל והואתיקן

לאור הפירסומים האחרונים בתקשורת בארץ ובחו'ל, ובקשות שהתקבלו ממספר נציגויות בנושא, להלן מידע ודברי רקע כלליים, לשימושכם במידה ותשאלו בנושא, ולתדרוך מטעמכם לקראת ארועים המתוכננים להתקיים במספר מדינות.

א. ב-30/12 יחתם בירושלים ע'י סגני שר החוץ של ישראל והואתיקן 'הסכם יסוד' בין ישראל לכס הקדוש (הואתיקן) שבעקבותיו יוחלפו נציגים במעמד דיפלומטי בין הצדדים. ארבעה חודשים לאחר אישור ההסכם יכוננו יחסים דיפלומטיים מלאים ויפתחו שגרירויות בארץ ובואתיקן.

ב. חתימת ההסכם וכינון היחסים הם תוצאה של מו'מ ארוך שנמשך מאז יולי אשתקד אז הוקמה ועדה בילטרלית שתפקידה היה ללמוד ולהגדיר שאלות ופולוגתאות בעלות ענין משותף לשני הצדדים במטרה לנרמל את היחסים ביניהן. בראש הועדה עומדים סגני שרי החוץ, והמו'מ נערך בדרג מומחים משני הצדדים. הועדה בהרכבה הגבוהה התכנסה ביולי אשתקד ברומא, בנובמבר '92 בירושלים, ועומדת להתכנס השבוע ברומא ע'מ לאשר את טיוטת ההסכם אליו הגיעו המומחים ושנחתם כבר בראשי תיבות.

ג. 'הסכם היסוד' נוגע בשאלות שונות שהוסכם לכללן בסדר יום משותף - מצד הואתיקן הם ביקשו לדון בנושאים כמו: חופש דת; חופש פולחן; מקומות קדושים; נכסי הכנסיה ושאלות מיסוי; כינון קאתולי; מוסדות סעד ורווחה של הכנסיה ועוד. מצדנו הצבנו בסדר היום נושאים כמו: כינון יחסים; עידוד צלינות ותירות קתולית; שת'פ במאבק נגד האנטישמיות; חילופי תרבות ועוד.

בהסכם היסוד הצלחנו להגיע להסכמות עקרוניות בנושאים אלה, והסכמנו להמשיך במו'מ מפורט ע'מ להסדיר בצורה חוקית ומינהלית את יחסי הכנסיה הקתולית עם המדינה.

ד. להסכם זה יש חשיבות בכמה מישורים כדלקמן וללא פירוט:

1. המישור המדיני, המתבטא בכינון היחסים הדיפלומטיים עם הואתיקן.

2. המישור הפנימי - הסדרת היחסים בין המדינה לבין הכנסיה הקתולית ומוסדותיהם בארץ.

3. המישור היהודי-נוצרי - מתן מימד חדש ליחסים בפרספקטיבה ההסטורית בין הכנסיה הקתולית לבין היהדות. הסירוב של הואתיקן להכיר עד כה במדינת ישראל קיבל בחוגים רחבים משמעות תאולוגית, והוא נידון ארוכות גם במסגרת דיאלוגים בינדתיים בין קתולים ליהודים. יש להדגיש כי ההסכם שיחתם איננו חוזר איננו הסכם דתי, ברם משמעותו מהבחינה הדתית מובנת מעצמה, ומהווה מוקד לענין שניתן לנושא והחורג מעבר לכינון יחסים סתם בין שתי מדינות.

ה. במסגרת ההסכם לא נידונו שאלות בעלות אופי פוליטי כמו: נושא ירושלים;

הסכסוך במזה'ת; לבנון וכו'. סוגיות אלה יעסיקו כמובן גם את יחסינו עם
הואתיקן לאחר כינון היחסים, ברם העובדה שהגענו להסכם יסוד שאין כל זיקה
בינו לבין נושאים אלה, מהווה מבחינות רבות שינוי משמעותי במדיניות
הקודמת של הואתיקן בענין זה.

ו. בקרב העדות הנוצריות האחרות התעוררו חששות מההסכם בינינו לבין
הואתיקן לגבי פגיעה אפשרית במעמדם, ואפלייתם לרעה לעומת הקאתולים. אנו
הבהרנו להם במגעים ישירים, ותוכלו לחזור על כך אם תדרשו לענין, כי
ממישראל אינה מתכוונת לפגוע לרעה במעמדם ובזכויותיהם של הנוצרים האחרים,
והיא תמשיך לכבד את מעמדם ותקיים מדיניות של שוויון מוחלט כלפי כל
הנוצרים.

ז. במדינות שונות מתוכננים ארועים לכבוד חתימת הסכם בשיתוף עם הקהילה
היהודית והכנסייה הקתולית. מן הראוי לשמור בארועים אלה על עמדה מכובדת
לפיה אין בכינון היחסים משום 'מחווה' מיוחדת של הואתיקן כלפינו, או טובה
מיוחדת במינה עליה אנו אסירי תודה. כינון היחסים מהווה צעד טבעי בדרך
לנירמול יחסים בין ישראל לבין הכס הקדוש כישות ריבונית - מדינית,
משמעות של צעד זה מהווה נדבך נוסף בתהליך של ההתקרבות בין יהודים
לקתולים על רקע ההסטוריה הידועה של יחסים אלה בעבר. מהבחינה הזו,
המשמעות החשובה ביותר ליחסי יהודים וקתולים בעולם המתבטאת בהסכם היא
ההסכמה לשתף פעולה במאבק כנגד האנטישמיות, וגינוי ברור וחד משמעי של
הגזענות והאנטישמיות על כל ביטוייה, ובמיוחד תוך אזכור השואה.

ח. הנכם מתבקשים לא ליזום עד ה-30/12 הודעות מטעמנו בנושא, ולהידרש אליו
רק במידה ונעשות אליכם פניות בו.

מרגלית

26 בדצמבר 1993

תפ: שחה, ששהח, רהמ, שהבט, מנכל, ממנכל
תפ: סמנכלים, מצב, ממד, רם, אמן, מצפא, אירופה
תפ: מזאר, אמלט, אפסוק, מצרים, ישראלערב, ארבל
תפ: משפט, שלום, כנסיות, תפוצות, תקשורת